

BALKANLAR'DAN GELEN GÖÇLERİN TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Emina YILMAZ*

Balkanlar'dan Anadolu'ya yapılan göçler, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda büyük etkiler yaratmıştır. Balkan Savaşları başta olmak üzere Birinci Dünya Savaşı ve 1950-1951 yıllarında vuku bulan Bulgaristan göçleri, Türkiye'nin nüfus yapısını derinden etkilemiştir. Balkanlar'dan Anadolu'ya gerçekleşen göçler, Osmanlı'nın Balkanlar'daki hâkimiyetinin zayıflamasıyla başlamış; özellikle 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı ve 1912-1913 Balkan Savaşları dönemlerinde zirveye ulaşmıştır. Bu göç dalgaları, Osmanlı'nın çok uluslu yapısını tek uluslu bir devlet anlayışına dönüştürme sürecine zemin hazırlamıştır. Göç eden Türkler ve Müslümanlar, Anadolu'da hem nüfus homojenliğini sağlama hem de ekonomik olarak yeni fırsatlar yaratma konusunda önemli roller oynamışlardır.

Balkan göçlerinin Türkiye üzerindeki etkileri kültürel çeşitlilik ve kimlik inşası kavramları üzerinden değerlendirilebilir. Göçler, Türkiye'nin kültürel zenginliğini artırdığı gibi Balkanlar'dan gelenlerin dilleri, mutfakları ve gelenekleri Türkiye'nin modernleşme sürecinde önemli bir yere sahip olmuştur. Bu minvalde göçler, ulus-devlet inşasını da kültürel anlamda güçlendirmiştir. Diğer yandan Balkan göçmenleri, özellikle ticaret ve sanat alanlarında Anadolu'nun ekonomik yapısını güçlendirmiştir. Göç edenlerin çoğu mevcut ekonomik düzeni modernize eden ve kırsal kesimde tarımı canlandıran girişimlerde de bulunmuşlardır. Bu minvalde göçmenlerin zanaat konusunda da ekonomiye katkıları oldukça güçlü olmuştur. Balkan göçleri siyasi ve toplumsal açıdan Türkiye'nin uluslararası alanda soydaşlarına sahip çıkma politikalarını da şekillendirmiştir. Özellikle Bulgaristan'dan gelen Türk azınlığın haklarını savunmak, Türkiye'nin hem ulusal hem de uluslararası alanda yurt dışındaki soydaşlarına yönelik ilgisini artırmıştır. Göçler, Türkiye'nin modernleşmesinde ve ulus-devlet inşasında önemli roller oynamışlar, sosyo-ekonomik ve kültürel anlamda da etkili olmuşlardır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler II. Sınıf Öğrencisi